

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Talmanskonferensen

Talmanskonferensens förslag till temporär ändring av riksdagens arbetsordning

Till riksdagen

FÖRSLAG

Talmanskonferensen föreslår att det till riksdagens arbetsordning fogas temporära bestämmelser med stöd av vilka riksdagen, vid en synnerligen allvarlig pandemi kan besluta om en möjlighet att verkställa omröstning i plenum på distans och om möjlighet för utskotten att sammanträda på distans. Bestämmelserna behövs för att garantera riksdagens funktionsförmåga.

De föreslagna ändringarna avses träda i kraft under början av riksdagens höstsession 2020 och gälla till och med den 30 juni 2021.

MOTIVERING

1 Bakgrunden till och beredningen av propositionen

Den 16 april 2020 tillsatte talmanskonferensen en arbetsgrupp för att bereda de ändringar i riksdagens arbetsordning (40/2000) som behövs för att göra det möjligt att under undantagsförhållanden rösta på distans i plenum och hålla officiella utskottssammanträden med hjälp av en distansförbindelse.

Med undantagsförhållanden avses i enlighet med 23 § i grundlagen att Finland blir utsatt för ett väpnat angrepp eller att det råder andra i lag angivna undantagsförhållanden som allvarligt hotar nationen. Enligt 3 § i beredskapslagen (1552/2011), som stiftats i syfte att tillämpas under sådana förhållanden, anses som undantagsförhållanden bland annat synnerligen allvarliga storolyckor och förhållandena omedelbart efter dem, och pandemier som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka.

Den 16 mars 2020 fastslog statsrådet att epidemin av den smittsamma coronavirussjukdomen covid-19 är en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka. Statsrådet konstaterade i samverkan med republikens president att det råder undantagsförhållanden enligt bestämmelsen i beredskapslagen.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Den 17 mars 2020 överlämnade statsrådet till riksdagen en förordning av statsrådet om ibruktagning av befogenheter i enlighet med en del bestämmelser i beredskapslagen (Ö 1/2020 rd) och en förordning av statsrådet om omedelbar ibruktagning av befogenheter i enlighet med en del bestämmelser i beredskapslagen (Ö 2/2020). Den 18 mars 2020 beslutade riksdagen att förordningarna huvudsakligen får förbli i kraft (RSk 5/2020 rd, RSk 6/2020 rd). Under våren 2020 har riksdagen behandlat flera andra förordningar av statsrådet om ibruktagning av befogenheter, om fortsatt utövning av befogenheter och om tillämpning av befogenheter enligt beredskapslagen (Ö 3/2020 rd—Ö 18/2020 rd). Också andra åtgärder i anslutning till undantagsförhållandena har vidtagits. Det har till exempel stiftats en lag (153/2020) om temporär ändring av lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006). Enligt den ska förplägnadsrörelser med tillhörande utrymmen inomhus och utomhus hållas stängda för kunder fram till och med den 31 maj 2020.

Syftet med åtgärderna har varit att bromsa upp spridningen och framskridandet av covid-19-pandemin och att säkerställa att särskilt personalresurserna inom hälso- och sjukvården och de övriga personalresurserna räcker.

Viruset är nytt, och mänskligheten har ingen motståndskraft mot det. Virusets spridning sker huvudsakligen som droppsmitta mellan människor, och den smittade kan sprida viruset innan symtomen börjar. Största delen av smittorna sker dock först efter det att symtomen har börjat.

Fram till den 22 juni 2020 hade man hos oss konstaterat 7 144 säkra fall av covid-19 och 327 dödsfall. De flesta av de fall av coronavirussmitta som bekräftats i Finland har varit lindriga. Den 22 juni 2020 var antalet insjuknade patienter som fick sjukhusvård 21 i hela landet, och 2 patienter fick intensivvård. De flesta covid-19-fallen har konstaterats i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS), som är tätbefolkat, men det har funnits fall i alla sjukvårdsdistrikt och också på Åland.

Under tiden innan begränsningsåtgärderna togs i bruk i Finland växte epidemin snabbt, och antalet fall nästan fördubblades varje dag. Efter att begränsningsåtgärderna infördes stabiliserades antalet bekräftade dagliga fall. Också det dagliga antalet patienter som tas in på sjukhus och för intensivvård har stabiliserats. Tack vare de begränsnings- och hygienåtgärder som vidtagits har epidemins utbredning stannat av i hela landet. Trots att utbredningen av epidemin nu har stabiliserats, eller rentav håller på att stanna av, finns det fortfarande risk för att den tar fart på nytt.

En fortsatt spridning av covid-19-viruset kan äventyra riksdagens funktionsförmåga, om många riksdagsledamöter eller personer som håller igång verksamheten i riksdagen insjuknar samtidigt i en sjukdom orsakad av viruset eller exponeras för smitta. Riksdagen har vidtagit ett flertal åtgärder för att bromsa upp spridningen av viruset bland ledamöterna och de övriga personer som arbetar i riksdagen. Bland annat har utskottssammanträdena begränsats så att utskotten sammanträder endast för behandling av nödvändiga ärenden. Man har också kommit överens om arrangemang för begränsad närvaro i plenum, avbrutit inhemskt och utländskt resande i anslutning till riksdagsarbetet, ökat distansarbetet och begränsat utomstående besök i riksdagens lokaler. Talmanskonferensen har dock ansett att det under undantagsförhållandena behövs bestämmelser om möjlighet till distansomröstning i plenum och möjlighet för utskotten att sammanträda på distans.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Talmanskonferensens förslag har beretts i den ovannämnda arbetsgrupp som tillsatts av talmanskonferensen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Enligt 1 § 2 mom. i riksdagens arbetsordning sammanträder riksdagen i riksdagshuset. Talman kan dock av tvingande skäl besluta om en annan sammanträdesplats.

Bestämmelserna i arbetsordningen har ersatt bestämmelserna i 18 § i den tidigare riksdagsordningen (1928), enligt vilka riksdagens sammanträden skulle hållas i rikets huvudstad, utom då fiendens infall eller andra viktiga hinder gjorde det omöjligt eller för riksdagens säkerhet vådligt. I det fallet hade republikens president med stöd av riksdagsordningen rätt att bestämma en annan mötesort. Enligt förarbetena till den gällande 1 § 2 mom. i riksdagens arbetsordning kan förutom de orsaker som nämns i 18 § i riksdagsordningen såsom ett i bestämmelsen avsett tvingande skäl även anses till exempel sådana reparationsarbeten i plenisalen som hindrar riksdagen att samlas i riksdagshuset (TKF 1/1999 rd, s. 4).

Bestämmelserna i riksdagens arbetsordning och i den föregående riksdagsordningen uttrycker tanken att riksdagsledamöterna ska sammanträda till riksmöte i riksdagshuset eller någon annan gemensam lokal. När riksdagens arbetsordning stiftades i skiftet mellan 1900- och 2000-talen fanns ännu inte den möjlighet till distansarbete som den moderna informationstekniken erbjuder. Den bestämmelse i arbetsordningen där det föreskrivs att talmannen har behörighet att besluta om en annan sammanträdesplats för riksdagen än riksdagshuset innebär inte att talmannen har rätt att besluta att riksdagen eller dess utskott kan sammanträda och fatta beslut med hjälp av it-utrustning och it-förbindelser och utan att riksdagsledamöterna eller en del av dem är fysiskt närvarande i lokalen i fråga. Det krävs således en rättslig grund för att riksdagen ska ha möjlighet att arbeta på distans.

3 Målsättning

Syftet med förslaget är att garantera att riksdagen kan fungera under de undantagsförhållanden som beror på den pandemi som orsakats av covid-19-viruset. En fortsatt spridning av viruset kan äventyra riksdagens funktionsförmåga, om många riksdagsledamöter eller personer som håller igång verksamheten i riksdagen insjuknar samtidigt i en sjukdom orsakad av viruset eller exponeras för smitta. Redan en exponering för smitta kan leda till karantän eller karantänliknande förhållanden och således förhindra ett normalt riksdagsarbete. Målet är att öka möjligheterna att utföra riksdagsarbetet utan den närkontakt till andra människor som möjliggör spridning av viruset och utan att det är nödvändigt att ta sig till arbetsplatsen och riskera att exponeras för viruset eller att exponera andra.

4 Förslagen och deras konsekvenser

I riksdagens arbetsordning föreslås temporära bestämmelser, dvs. bestämmelser som gäller en viss tid, med stöd av vilka riksdagen, vid en synnerligen allvarlig pandemi kan besluta om möjlighet att verkställa omröstning i plenum på distans och om möjlighet för utskotten att sammanträda på distans. Bestämmelserna behövs för att garantera riksdagens funktionsförmåga. På grund

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

av frågans principiella betydelse är det när man inför denna typ av reglering som mer permanent påverkar riksdagens arbetssätt befogat att samtidigt se över bestämmelserna i grundlagen.

De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt för riksdagsledamöterna att delta i utskottens sammanträden och i omröstning i plenum utan att de är fysiskt närvarande i utskottets mötesrum eller i någon annan lokal där utskottet sammanträder eller i plenisalen. Bestämmelserna minskar ledamöternas behov att resa till Helsingfors på grund av arbetet och således risken för att själv exponeras eller att andra exponeras.

Det är ännu inte möjligt att bedöma förslagets ekonomiska konsekvenser. Konsekvenserna är beroende av de tekniska system som väljs och av det eventuella behovet att anpassa det valda systemet till riksdagsarbetet och till de datasystem som redan används i riksdagen och av eventuella nödvändiga kostnader för anskaffning, byggande, installation, testning och auditering av utrustning.

En övergång till distansarbete kräver dessutom att både de anställda som hanterar systemen och de riksdagsledamöter som använder dem får tillräcklig utbildning och handledning i hur de nya systemen används.

5 Alternativ

5.1 Alternativ och konsekvenser

Det finns en del alternativa tekniska system som kan användas för att möjliggöra utskottssammanträden på distans. Vid valet av system måste det särskilt beaktas att utskottens sammanträden i regel inte är offentliga och att de diskussioner som förs i utskotten är konfidentiella. Nivån på datasäkerheten i systemen måste vara tillräcklig i detta avseende. När datasäkerheten bedöms måste avseende också fästas vid eventuella lagbestämmelser som förpliktar utländska leverantörer att lämna ut uppgifter till myndigheter i leverantörens hemland. Tills vidare finns det inget system med så hög datasäkerhetsnivå att det skulle möjliggöra en tillförlitlig och riskfri behandling av sekretessbelagda ärenden.

Den tilltagande risken för möjligheterna att i realtid förfälska ljud och videobild är något som måste beaktas i fråga om alla aspekter på datasäkerheten. Också av den anledningen är stark autentisering viktigt i alla tjänster som stöder distansarbete.

I sig finns det olika tekniska metoder som gör det möjligt att verkställa omröstning på distans i plenum. Man kan till exempel använda videokonferens med namnupprop, telefon, elektroniskt undertecknade röstsedlar, en molntjänst eller en nättjänst som är kopplad till riksdagens omröstningsapparat. Alla dessa alternativ är känsliga för störningar som kan bero på exempelvis problem med terminalerna, störningar i telekommunikationerna, problem med att identifiera användare eller serverstörningar.

Vid valet av system för distansomröstning måste man fästa särskild vikt vid den faktiska möjligheten för varje ledamot att rösta i ett fungerande tekniskt system (tillgänglighet), tillförlitlig identifiering av en röstberättigad ledamot (tillförlitlighet), korrekt registrering av de avgivna rösterna

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

(integritet) och möjligheten att i efterhand verifiera de olika faserna i omröstningen (oavvislighet). Systemet måste vara tillräckligt skyddat mot externa störningar och missbruk.

En möjlighet att delegera uppgiften att rösta till en annan riksdagsledamot genom att ge denne fullmakt att rösta i ens ställe är ett problematiskt alternativ med tanke på grundlagsbestämmelserna, som utgår från riksdagsledamotens individuella och personliga makt och ansvar, och bör därför avvisas.

Talmanskonferensen föreslår att riksdagen på förslag av talmanskonferensen och efter att ha inhämtat grundlagsutskottets ställningstagande ska kunna, i det fall att de i arbetsordningen fastställda förutsättningarna uppfylls, besluta att de föreslagna bestämmelserna om distansarbete i riksdagsarbetet tillämpas under en period av tre månader. Talmanskonferensens beslut fattas med enkel majoritet. Till följd av ärendets principiella betydelse kunde det vara motiverat att talmanskonferensen fattar beslutet med exempelvis två tredjedels majoritet. Frågan bör övervägas åtminstone i det fall att det i framtiden föreskrivs mer permanent om distansarbete i riksdagen under exceptionella förhållanden.

5. 2 Tillvägagångssätt i utlandet

I takt med att covid-19-viruset spridit sig har parlamenten vidtagit en mängd olika åtgärder för att säkerställa sin funktionsförmåga under de exceptionella förhållandena. De flesta parlamenten har begränsat arbetet både i plenum och i utskotten enbart till behandling av brådskande ärenden som hänför sig till covid-19-pandemin. Man har också bland annat minimerat antalet plenidagar och antalet ledamöter som samtidigt är närvarande i plenisalen.

Nästan alla parlamenten har snabbt infört praxis för distansarbete. I de flesta parlamenten är det för närvarande inte möjligt att hålla distanssammanträden eller rösta på distans i plenum. Bland annat i Europaparlamentet och i parlamenten i Danmark, Norge, Estland och Polen och i underhuset i Förenade kungariket har man börjat hålla utskottssammanträden på distans. Dessutom utreder många parlament just nu möjligheterna att införa praxis med distansarbete.

I *Europaparlamentet* har det varit möjligt att rösta på distans i plenum sedan den 20 mars 2020, då presidiet beslutade komplettera omröstningsreglerna med ett tillfälligt undantagsförfarande. Enligt artikel 187 i Europaparlamentets arbetsordning får talmannen besluta att omröstningarna ska förrättas elektroniskt. Presidiet ger anvisningar om det elektroniska förfarandet.

Vid distansomröstning i plenum skickas dagordningens omröstningslista, omröstningsformulär och uppgift om tidpunkten för när omröstningen börjar och slutar med e-post till varje ledamots e-postkonto i Europaparlamentet. Ledamöterna ska fysiskt underteckna de inskannade eller fotograferade omröstningsformulären och returnera dem per e-post.

Tills vidare håller Europaparlamentets utskott sammanträden endast på distans (man använder Broadcaster Interactio, Jabber, WebMeeting, WebEx, BT MeetMe). Utskottens distansomröstningar förrättas per e-post på samma sätt som distansomröstningarna i plenum.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

I *Sverige* hålls plenum på plats, och det är inte möjligt att rösta på distans. Enligt en överenskommelse mellan riksdagsgrupperna får 55 ledamöter vara på plats samtidigt vid omröstning i plenum. Sedan den 16 april 2020 har ledamöterna fritt fått välja plats i plenisalen vid omröstning, för att möjliggöra ett säkerhetsavstånd.

Det är möjligt att delta på distans i utskottssammanträden som gäller beredning av ärenden. Däremot ska ledamöterna vara fysiskt närvarande vid sammanträdena när beslut fattas. Vid deltagande på distans används telefon. Inga ändringar har gjorts i arbetsordningen.

I *Danmark* kan man bara delta i plenum på plats, och det är inte möjligt att rösta på distans. Genom att låta ledamöterna rösta i små grupper har man kunnat minska antalet personer som vistas samtidigt i plenisalen. De ledamöter som inväntar sin tur köar utanför plenisalen.

Däremot kan ledamöterna delta på distans i utskottens sammanträden (Microsoft Teams). Ordföranden och sekreterarna samt personer som assisterar med mötesteknik och regeringens företrädare, när de hörs, ska dock vara fysiskt närvarande i mötesrummet. Utskottens distanssammanträden har inte krävt ändringar i arbetsordningen eller grundlagen.

I *Norge* hålls plenum på plats, och det är inte möjligt att rösta på distans. Antalet ledamöter som deltar i plenum har begränsats till 87.

I Norge blev det möjligt för utskotten att distansarbeta efter att Stortinget den 12 mars 2020 beslutade att tills vidare avvika från kravet på personlig närvaro vid utskottssammanträdena i 25 och 26 § i arbetsordningen. Enligt 79 § i arbetsordningen kan man i exceptionella situationer besluta om undantag från enskilda bestämmelser i arbetsordningen. Beslutet kräver kvalificerad majoritet på två tredjedelar av ledamöterna. Om framställningen görs av talmannen räcker det med enkel majoritet. Vid utskottens distanssammanträden har man använt videokonferenstekniken Skype for Business och Microsoft Teams.

I *Estland* är det möjligt att hålla utskottssammanträden på distans. Den 16 mars 2020 beslutade grundlagsutskottet att det inte strider mot arbetsordningen att hålla utskottssammanträden på distans, om alla de väsentliga funktioner som hör till ett utskottssammanträde fullgörs. Vid utskottens distanssammanträden används Microsoft Teams, och vid omröstning uttrycker man sin ståndpunkt antingen muntligt eller skriftligt.

Riigikogu godkände den 20 maj 2020 grundlagsutskottets förslag om att ändra arbetsordningen så att det är möjligt att delta i plenum på distans. Talmanskonferensen kan i fortsättningen av vägande skäl besluta att ett plenum hålls på distans. Minst hälften av ledamöterna ska vara närvarande under ett plenum som hålls på distans.

Enligt arbetsordningen ska de ledamöter som deltar på distans kunna följa plenums gång i realtid och utföra andra åtgärder som hör till plenum (exempelvis hålla anföranden och rösta). Ledamöterna ska också kunna meddela om något hindrar dem från detta och om hindret inte kan avlägnas ska talmannen meddela att plenum avbryts.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

I *Tysklands Bundestag* är det inte möjligt att delta i plenum på distans eller att rösta på distans i plenum. För utskottens del godkändes den 25 mars 2020 en temporär ändring av arbetsordningen som möjliggör sammanträden på distans och distansomröstning. Sakkunniga har kunnat höras på distans redan tidigare. Vid utskottens distanssammanträden används parlamentets eget videokonferenssystem.

I arbetsordningen för *Frankrikes nationalförsamling* finns det inga bestämmelser om distanssammanträden för plenum eller utskotten. De politiska grupperna har dock enhälligt kommit överens om att utskottens och talmanskonferensens sammanträden kan hållas med hjälp av en distansförbindelse (Zoom). Vid plenum i *senaten* är det möjligt att rösta med fullmakt.

I *underhuset och överhuset i Spaniens parlament* är det inte möjligt att hålla sammanträden i plenum eller utskottssammanträden på distans. Däremot är det enligt arbetsordningen möjligt att rösta på distans i plenum. Enligt arbetsordningen beslutar talmännen på begäran av en ledamot att ledamoten får rösta på distans om ledamoten är förhindrad att delta i plenum på grund av graviditet, föräldraledighet eller en allvarlig sjukdom. När covid-19-viruset spred sig beslutade talmännen att pandemin kan betraktas som en särskild omständighet som ger varje ledamot möjlighet att rösta på distans.

Det meddelas på förhand när distansomröstningen börjar och slutar. Distansomröstning förrättas före den omröstning som sker på plats i parlamentet. Distansomröstning kan därför användas bara i ärenden i vilka ändringsförslag inte kan göras under debatten. Den dag när omröstningen förrättas loggar ledamoten in med sitt lösenord på sitt personliga konto i parlamentets intranät. Intranätet är kopplat till en särskild omröstningsapplikation. Ledamotens identitet verifieras med elektronisk signatur. Efter distansomröstningen, innan omröstningen på plats i parlamentet börjar, kontrollerar talmannen eller något utsett organ per telefon med ledamoten att röstningsuppgifterna stämmer.

I *underhuset i Förenade kungariket* är det möjligt för utskotten att hålla sina sammanträden på distans. Ledamöterna kan delta per e-post eller med hjälp av en videokonferensförbindelse eller videosamtal. Det temporära beslutet i arbetsordningen som gäller utskottens distanssammanträden är i kraft till den 30 juni 2020.

Efter det förlängda påskuppehållet återupptogs plenumen i underhuset den 21 april 2020. Man godkände då möjligheten att delta i plenum på distans. Enligt den nya bestämmelsen får högst 50 ledamöter vara närvarande samtidigt i plenisalen. Högst 120 ledamöter får delta i plenum på distans samtidigt (man använder en mer informationssäker version av Zoom-applikationen som tagits fram för parlamentet). De ledamöter som deltar i sammanträdet på distans får också delta i debatten i plenum.

Underhusets procedurutskott meddelade den 5 maj 2020 att ett system för distansomröstning är klart att tas i bruk. Den första distansomröstningen skedde den 12 maj 2020.

Systemet för distansomröstning bygger på MemberHub-systemet (ett system som parlamentet själv tagit fram), som underhuset använt redan tidigare och med vars hjälp ledamöterna har kunnat lämna in frågor och initiativ elektroniskt. Systemet kräver flerstegsautentisering. Proce-

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

durutskottet konstaterade i sitt beslut bland annat att om en ledamot på grund av ett verifierat hinder inte kan rösta på distans, får ledamotens röst registreras manuellt efter det att hans eller hennes identitet har verifierats särskilt.

Vid personval har det varit möjligt att rösta på distans redan före covid-19-pandemin. Man använder en tjänst genom vilken ledamoten får en länk till röstningssidan i sin e-post. Efter att ha röstat får ledamoten en bekräftelse över röstningen i sin e-post.

Polens parlament godkände den 26 mars 2020 temporära ändringar i arbetsordningen, som möjliggör både utskottssammanträden på distans och omröstningar på distans i plenum. Parlamentet använder ett konferenssystem som har en särskild funktion för videokonferenser.

Vid distansomröstningar i plenum används parlamentets pekplattor. Ledamöterna har skrivit under en överenskommelse om att den personliga pekplattan och dess användarnamn eller lösenord inte får lämnas ut till utomstående. Vid distansomröstning loggar ledamöterna in i röstningssystemet via en e-postlänk med hjälp av en engångspinkod som skickas till mobiltelefonen.

6 Remissyttranden

Riksdagsgrupperna har, med undantag för riksdagsgruppen Liike Nyt, lämnat yttranden till talmanskonferensen om beredningsgruppens betänkande. Yttranden har likaså lämnats av fyra experter på statsförfattningsrätt och av Transport- och kommunikationsverket Traficom.

Samtliga riksdagsgrupper som lämnat yttrande förhöll sig positivt till att komplettera arbetsordningen med bestämmelser om distansarbete. De flesta understödde helt eller åtminstone i huvudsak tjänstemannaarbetsgruppens förslag. Vissa detaljer i förslagen kommenterades och det föreslogs också smärre ändringar, som sammantaget inte påverkar förslaget i större utsträckning. Grupperna framhöll att bestämmelserna om distansarbete endast gäller undantagsförhållanden och att de också under sådana förhållanden ska tillämpas bara som en sista utväg för att trygga riksdagens funktionsförmåga. Riksdagsgrupperna underströk vikten av att prioritera informationssäkerheten vid valet av tekniska system. Även Traficom framhöll denna aspekt i sitt yttrande.

De statsförfattningsrättsliga experterna var av olika åsikt om huruvida tjänstemannaarbetsgruppens förslag till temporär ändring av riksdagens arbetsordning kan göras utan grundlagsändringar. Majoriteten ansåg att det inte krävs några grundlagsändringar utan att distansarbetet kan regleras genom ändringar i arbetsordningen. Det anfördes också att distansarbete utifrån den gällande grundlagen rentav kan regleras permanent i arbetsordningen i stället för genom temporära ändringar som bara är i kraft en kort tid.

I remissyttrandena kritiserades tjänstemannaarbetsgruppens förslag till formulering av bestämmelserna om undantagsförhållanden för att vara vittsyftande och vaga. Talmanskonferensen har justerat och preciserat förslaget utifrån detta.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

7 Specialmotivering

1 §. Sammanträde till riksmöte. Paragrafen föreslås bli kompletterad med ett nytt 3 mom. I momentet sägs att bestämmelser om riksdagens distansarbete under undantagsförhållanden finns i 8 a kap.

44 §. Stora utskottet. Paragrafen föreslås bli kompletterad med att man vid behandlingen av ärenden i stora utskottet ska tillämpa bestämmelserna om utskottssammanträden på distans i det föreslagna nya 8 a kap., om inte något annat följer av stora utskottets arbetsordning.

61 §. Omröstningssätt. Enligt förslaget ska *1 mom.* kompletteras med att omröstning i plenum kan verkställas också genom omröstning på distans enligt det föreslagna nya 8 a kap.

8 a kap.

8 a kap. Distansarbete under exceptionella förhållanden

80 a §. Beslut om tillämpning av bestämmelserna i kapitlet. Paragrafen innehåller bestämmelser om ett förfarande där riksdagen kan besluta att tillämpa bestämmelserna om distansarbete i det föreslagna nya kapitlet. Enligt förslaget får riksdagens på förslag av talmanskonferensen och efter att ha inhämtat grundlagsutskottets ställningstagande, åt gången besluta om en period på högst tre månader under vilken kapitlet ska tillämpas på riksdagsarbetet. Det ska dock krävas att detta är nödvändigt för att garantera att riksdagen kan fungera vid en synnerligen allvarlig pandemi.

Riksdagen kan besluta om saken endast vid en synnerligen allvarlig pandemi. Förslaget harmonierar med 3 § 5 punkten i beredskapslagen, enligt vilken en pandemi som till sina verkningar kan jämföras med en synnerligen allvarlig storolycka anses som undantagsförhållanden enligt den nämnda lagen.

Riksdagen fattar beslut om att kapitlet ska tillämpas oberoende av förfarandet för konstaterande av undantagsförhållanden enligt beredskapslagen. Ordningen enligt beredskapslagen är att statsrådet i samverkan med republikens president konstaterar att det råder undantagsförhållanden i landet. Efter det får statsrådet utfärda ibruktagningsförordningar om att bestämmelser i beredskapslagen ska börja tillämpas. De ska vara avsedda att gälla en viss tid. Sådana förordningar ska omedelbart föreläggas riksdagen, som beslutar om förordningen ska upphävas helt eller delvis. Enligt det som nu föreslås får riksdagen dock besluta att bestämmelserna i kapitlet ska tillämpas oberoende av om det med stöd av beredskapslagen har konstaterats att undantagsförhållanden råder, om en ibruktagningsförordning lämnats till riksdagen för behandling eller om riksdagen har beslutat om den får förbli i kraft.

En förutsättning enligt förslaget är att tillämpningen av bestämmelserna i kapitlet är nödvändig för att garantera att riksdagen kan fungera under sådana förhållanden som avses i paragrafen. Existensen av en pandemi är inte automatiskt en grund för att kapitlets bestämmelser ska vara tillämpliga. En pandemi påverkar inte nödvändigtvis i sig riksdagens funktionsförmåga, och i så fall är det inte aktuellt att tillämpa det föreslagna kapitlet.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Enligt förslaget ska det vara nödvändigt att börja tillämpa bestämmelserna för att garantera att riksdagen kan fungera. Det räcker således inte med att det är behövt eller kanske till och med till fördel att riksdagen arbetar på distans. Det ska vara nödvändigt, och nödvändigt uttryckligen för att garantera riksdagens funktionsförmåga, inte för att uppnå andra syften. Nödvändigheten inbegriper tanken på att metoden ska väljas i sista hand. Bestämmelserna i kapitlet kan börja tillämpas endast om det inte finns andra sätt att garantera att riksdagen kan fortsätta att fungera. Riksdagens funktionsförmåga kan äventyras på olika sätt under exceptionella förhållanden. Det kan exempelvis vara fråga om att riksdagen av någon anledning inte kan sammanträda på sedvanligt sätt i riksdagshuset eller att ett sådant sammanträde i sig äventyrar riksdagens funktionsförmåga. Det kan till exempel bli nödvändigt att se till att riksdagen kan fungera genom att förhindra att en farlig smittsam sjukdom sprids bland riksdagsledamöterna och den personal som upprätthåller riksdagens verksamhet.

Omröstning i plenum på distans och utskottssammanträden på distans utgör undantag från riksdagens normala arbetssätt, och dessutom är distansarbetet i sig förknippat med risker exempelvis med tanke på informationssäkerheten i verksamheten. Därför måste beslut om att bestämmelserna om distansarbete ska börja tillämpas bygga på noggrann prövning, och tröskeln för ett sådant beslut ska ligga högre än vid normalt beslutsfattande och dessutom stödja prövningen. Enligt förslaget får riksdagen besluta om saken på förslag av talmanskonferensen och efter att ha inhämtat grundlagsutskottets ställningstagande. Talmanskonferensen kan också föreslå att kapitlet ska tillämpas bara delvis till exempel så att endast bestämmelserna om utskottssammanträden på distans eller om omröstning i plenum på distans ska tillämpas.

Beslut om tillämpning av bestämmelserna i det föreslagna kapitlet ska gälla högst tre månader åt gången. Arbetssätt som avviker från det normala kommer således att kunna användas en relativt kort tid åt gången, men riksdagen kommer att kunna förlänga den tiden genom ett nytt beslut, om det är nödvändigt för att garantera att riksdagen kan fungera. Efter riksdagens beslut ska i enlighet med riksdagens beslut antingen alla bestämmelser i 8 a kap. eller bara 80 b § eller 80 c § tillämpas på riksdagsarbetet.

Det är endast fråga om en möjlighet att använda omröstning på distans eller sammanträda på distans, och plenum och utskotten har denna möjlighet bara under en relativt kort tid åt gången. Därför innehåller förslaget inte någon bestämmelse om att tillämpningen av bestämmelserna kan avbrytas eller upphöra. Omröstning i plenum kan verkställas på alla de sätt som anges i 61 § i riksdagens arbetsordning och utskotten kan sammanträda på normalt sätt också under den tid som de föreslagna bestämmelserna tillämpas.

80 b § Utskottssammanträde på distans. Här föreslås bestämmelser om utskottssammanträden på distans.

Ett utskott får enligt det föreslagna *1 mom.* sammanträda och det är tillåtet att delta i eller vara närvarande vid ett utskottssammanträde med hjälp av it-utrustning och it-förbindelser som talmanskonferensen godkänt. Utskottet får således sammanträda antingen så att alla deltagare står i distanskontakt med varandra eller så att en del är samlade i utskottets mötesrum, medan andra har distanskontakt. Under distanssammanträdet får utskottet också fatta beslut genom omröstning, till exempel så att de ledamöter som ingår i den beslutföra sammansättningen genom namnupprop ut-

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

trycker sin mening om ordförandens omröstningsförslag. De som har rätt att vara närvarande ska också kunna vara närvarande på distans.

För att utskottet ska kunna sammanträda på distans på behörigt sätt krävs det att den utrustning som används är tekniskt ändamålsenlig för det syftet och uppfyller kraven på informationssäkerhet. Enligt förslaget får man delta i utskottssammanträden på distans endast med hjälp av it-utrustning och it-förbindelser som talmanskonferensen godkänt för ändamålet. Exempelvis kan talmanskonferensen besluta att det är tillåtet att delta i sådana utskottssammanträden bara med anordningar som riksdagen anvisat för detta ändamål och med förbindelser som tillförlitliga teleoperatörer tillhandahåller. Vidare kan talmanskonferensen också förbjuda att en viss anordning eller viss programvara används för att delta i eller närvara vid utskottssammanträdet, om den äventyrar informationssäkerheten eller medför en risk för att sammanträdet inte kan genomföras på behörigt sätt.

Det är av betydelse för datasäkerheten att många länder i sin lagstiftning ger landets underrättelsemyndigheter rätt att få tillgång till innehållet i data som leverantörer förmedlat eller lagrat. Som exempel kan nämnas den så kallade Cloud Act (the Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act) från den 23 mars 2018 som gäller i USA och som med hänvisning till den nationella säkerheten förpliktar amerikanska leverantörer att lämna ut uppgifter till nationella myndigheter, också när information har lagrats utomlands genom service som leverantören tillhandahåller. Med tanke på datasäkerheten hos utrustning som används vid utskottssammanträden på distans är programvara som är tekniskt knutet till en leverantör som förpliktas av denna typ av lagstiftning ett problem.

Beslut om utskottssammanträde på distans ska enligt sista meningen i momentet fattas av utskottets ordförande. Det faller sig naturligt att det är utskottet ordförande som är behörig att fatta sådana beslut, eftersom det enligt 35 § 1 mom. i riksdagens arbetsordning är utskottets ordförande som kallar utskottet till sammanträde.

En förutsättning för utskottssammanträde på distans är enligt 2 mom. att de som har rätt att delta och att vara närvarande har informationssäker bild- och ljudförbindelse, dvs. i paragrafen avsedd distanskontakt, med varandra.

Med informationssäker avses här framför allt att utomstående med hjälp av distanskontakt inte får information om utskottets arbete och att integriteten och riktigheten bevaras i fråga om meddelanden och uppgifter som förmedlas via distanskontakt. Talmanskonferensen ska beakta kravet på informationssäkerhet när den beslutar om vilka redskap och anordningar som ska godkännas med stöd av 1 mom. Men kravet på informationssäkerhet är enligt förslaget en juridisk förutsättning för utskottssammanträden på distans, och därför ska ordföranden för ett sådant sammanträde avbryta eller avsluta sammanträdet omedelbart om han eller hon upptäcker att informationssäkerheten konkret äventyrats under sammanträdet.

De som deltar i eller är närvarande vid sammanträdet ska ha förbindelse med varandra, står det i förslaget. Det innebär att varje person ska ha förbindelse med varje annan person som är med i sammanträdet.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

I 3 mom. föreslås närmare bestämmelser om hur informationssäkerheten vid utskottssammanträde på distans ska skötas.

Arrangemangen för ett sammanträde på distans ska enligt vad som föreslås vara sådana att diskussionerna under sammanträdet kan ske konfidentiellt och att utomstående inte får veta något om de behandlade ärendena eller handlingarna innan de blir offentliga. Med arrangemang avses här förutom den utrustning och de förbindelser som står till förfogande också sammanträdet förlopp rent konkret, och det svarar i sista hand mötesordföranden för.

Utskottets sammanträden är enligt huvudregeln i 50 § 2 mom. i grundlagen inte offentliga. Tanken bakom de icke-offentliga sammanträdena är att ledamöterna ska kunna bereda ärendena i utskotten genom förhandlingar och informationsutbyte i en konfidentiell atmosfär. För att trygga en framgångsrik utskottsbehandling ges i allmänhet inte uppgifter till offentligheten om de diskussioner som förts i utskottet ens när ärendet är slutbehandlat där (RP 1/1998 rd, s. 99). Handlingarna i ett pågående ärende i utskottet blir enligt huvudregeln i 43 a § i riksdagens arbetsordning offentliga först när ärendet har slutbehandlats i utskottet.

Ordföranden för utskottets distanssammanträde ansvarar för att utskottets diskussioner också där kan föras konfidentiellt och att utomstående inte får handlingarna i ett ärende eller uppgifterna i dem i förtid. Ordföranden bör också exempelvis påminna utomstående sakkunniga som ska höras vid utskottets distanssammanträde om dess konfidentiella och icke-offentliga natur. Ordföranden ska avbryta eller avsluta ett sammanträde som hålls på distans, om han eller hon upptäcker att det föreligger risk för att utomstående får kännedom om konfidentiella diskussioner eller uppgifter. Talmanskonferensen ska å sin sida när den godkänner anordningar och förbindelser för distansanvändning beakta att det av grundlagen och riksdagens arbetsordning följer att utskottets sammanträden är konfidentiella och att handlingarna i ett ärende inte är offentliga.

Enligt förslaget ska den som deltar i ett sammanträde med distanskontakt se till att inga utomstående befinner sig i samma utrymme medan sammanträdet pågår. Dessutom ska han eller hon omedelbart underrätta ordföranden om någon utomstående kommit till det utrymmet. För att säkerställa att utskottssammanträden på distans är konfidentiella ska således den som deltar med distanskontakt själv se till att det varken finns eller under sammanträdet kommer någon utomstående till det utrymme han eller hon använder för distansarbete. Om en utomstående person trots säkerhetsåtgärder kan komma in i utrymmet, ska den som deltar genom distanskontakt genast underrätta mötesordföranden om detta, som då ska besluta vad som ska göras för att sammanträdet fortsatt kan ske konfidentiellt eller för att avbryta eller avsluta sammanträdet.

Talmanskonferensen får med stöd av 6 § 1 mom. 1 punkten i riksdagens arbetsordning utfärda anvisningar om hur riksdagsarbetet ska ordnas, och med stöd av 10 punkten i samma moment utfärda allmänna anvisningar om utskottsarbetet. Talmanskonferensen bör utfärda närmare anvisningar om hur utskotten ska ordna sammanträden på distans och om arbetsrutiner för dem som deltar i eller är närvarande vid distanssammanträden.

I 4 mom. föreslås ett uttryckligt förbud mot att under distanssammanträden behandla sekretessbelagda handlingar eller ärenden som omfattas av sekretess.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

I 5 mom. föreslås en informativ hänvisning till 43 c § i riksdagens arbetsordning, där det föreskrivs om tystnadsplikt i fråga om sekretessbelagda uppgifter och om förbud mot utnyttjande av sådana uppgifter. I 43 c § i arbetsordningen hänvisas det dessutom till 38 kap. 1 och 2 § i strafflagen (38/1889), där det föreskrivs om straff för sekretessbrott och sekretessförseelse.

80 c §. *Omröstning på distans i plenum.* I paragrafen föreslås bestämmelser om grunderna för omröstning på distans som verkställs i plenum. Närmare bestämmelser om dessa specifikt tekniska omröstningar utfärdas lämpligen genom talmanskonferensens anvisningar.

Omröstning i plenum kan enligt 1 mom. verkställas med ett informationssäkert it-system som alla ledamöter har tillgång till och som talmanskonferensen har godkänt. Med informationssäkerhet avses i detta sammanhang framför allt att ingen annan än riksdagsledamöter kommer åt att använda systemet för att avge röster och att de röster som ledamöterna avger registreras korrekt i systemet. Med tanke på informationssäkerhetens är det självskrivet att endast utrustning och förbindelser som riksdagen har skaffat för ändamålet och som talmanskonferensen explicit har godkänt används för omröstning på distans.

Enligt andra meningen i momentet får val inte förrättas genom distansomröstning. Sättet att genomföra personval är sådant att det inte lämpar sig för omröstning på distans. Bestämmelsen hindrar exempelvis inte att medlemmarna i något organ väljs genom enhälligt val enligt 10 § i valstadgan för riksdagen (250/2000). Antalet kandidater som föreslås bli medlemmar och ersättare i organet är då lika stort som antalet som ska väljas och då förrättas valet inte med valsedlar, utan i stället konstaterar talmannen att riksdagen valt de uppställda kandidaterna till medlemmar och ersättare i organet.

Enligt 2 mom. meddelar talmannen i god tid före omröstningen när omröstning på distans ska verkställas. Ledamöterna ska anmäla sig för omröstning på distans på förhand inom den tid som talmannen satt ut. De tekniska egenskaperna hos det tillgängliga omröstningssystemet påverkar hur lång tid talmannen reserverar för riksdagsledamöterna att anmäla sig som deltagare i omröstningen. Bara de ledamöter som inom utsatt tid anmält sig för omröstning på distans kan lämna sin röst i omröstningssystemet. Övriga ledamöter kan lämna sin röst på det sedvanliga sätt som används vid respektive omröstning.

Rösten lämnas i distansröstningssystemet efter tillförlitlig autentisering. Bestämmelsen ställer krav på den tekniska lösningen för röstningssystemet. Bara ett sådant system kan användas där den som avger en röst på ett tillförlitligt sätt identifieras som en riksdagsledamot med rätt att rösta. Stark autentisering enligt lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009) är ett i detta fall avsett tillförlitligt sätt att identifiera den som röstar.

Enligt det föreslagna 3 mom. beslutar talmannen när omröstningen börjar och när den avslutas.

Talmannen kan med stöd av 4 mom. bestämma att ny omröstning ska verkställas, om omröstningen på distans enligt talmannens mening inte har gett ett tillförlitligt svar eller om rösterna fallit lika. Vid bedömningen av om svaret är tillförlitligt ska det beaktas om röstningssystemet och röstningsförfarandet sammantaget har fungerat tillförlitligt och om omröstningen till alla delar har kunnat verkställas utan utomstående inblandning. Om talmannen anser att en ny omröstning inte

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

är ändamålsenlig, kan talmannen med stöd av 46 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning avbryta behandlingen av ärendet.

Talmanskonferensen utfärdar enligt det föreslagna 5 mom. närmare anvisningar om hur omröstning på distans ska verkställas. Verkställande av distansomröstning är en så pass teknisk fråga att det krävs detaljerade bestämmelser som lämpligen utfärdas genom talmanskonferensens anvisningar i stället för genom riksdagens arbetsordning.

Ikraftträdande. Den föreslagna temporära ändringen av riksdagens arbetsordning avses träda i kraft så snart som möjligt i början av höstsessionen 2020 och gälla till den 30 juni 2021. Ikraftträdandebestämmelsen har i fråga om tidpunkten för ikraftträdandet lämnats öppen på sedvanligt sätt. Det utskott som bereder detta förslag ska i sitt betänkande föreslå en tidpunkt för ikraftträdandet i ikraftträdandebestämmelsen.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De bestämmelser i grundlagen som gäller riksdagens verksamhet bygger på tanken om att riksdagsledamöterna sammanträder till riksmöte i en gemensam lokal. Enligt 2 § 1 mom. i grundlagen tillkommer statsmakten i Finland folket, som företräds av riksdagen. I 33 § 1 mom. i grundlagen sägs det att riksdagen årligen sammanträder till riksmöte vid en tidpunkt som riksdagen bestämmer. Under valperioden fortgår riksmötet till dess följande riksmöte sammanträder. Däremot fortgår valperiodens sista riksmöte enligt 33 § 2 mom. i grundlagen till dess riksdagen beslutar avsluta arbetet. Republikens president förklarar därefter riksdagens arbete avslutat för den valperioden. Riksdagen sammanträder då inte till riksmöte och är därmed inte sammankallad. Riksdagens talman har dock rätt att vid behov sammankalla riksmötet på nytt innan nytt val förrättas.

I enlighet med 26 § 1 mom. i grundlagen måste riksdagen vara sammankallad när det bestäms att förtida riksdagsval ska förrättas. Vidare ska riksdagen vara sammankallad när statsrådet utnämns och när dess sammansättning ändras på ett betydande sätt. Detta framgår av 61 § 4 mom. i grundlagen. Riksdagsledamöterna kan väcka lagmotioner medan riksdagen är sammankallad, står det i 70 i § grundlagen.

Bestämmelserna i grundlagen om när riksdagen sammanträder till riksmöte och är sammankallad pekar å ena sidan på att riksdagen ska fatta beslut vid formbundna sammanträden och å andra sidan på att vissa åtgärder får vidtas endast när riksdagen arbetar och är beredd att reagera på åtgärderna vid formbundna sammanträden.

När grundlagen stiftades vid millennieskiftet 1900/2000 var det inte lika aktuellt med de moderna möjligheter till distansarbete och distansmöten som de tekniska kommunikationslösningarna nu erbjuder med hjälp av it-utrustning. Den tekniska utvecklingen har sedermera också lett till lagstiftning för att reglera användningen av nya metoder för informationsförmedling. Exempelvis fick kommunallagen (410/2015) bestämmelser om elektroniskt beslutsförfarande 2015. Rättegångsbalken (4/1734) och lagen om rättegång i brottmål (689/1997) fick bestämmelser om användning av tekniska metoder för dataöverföring 2018.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Närmare bestämmelser om förfarandet under riksmötena samt om riksdagens organ och riksdagsarbetet utfärdas i riksdagens arbetsordning, står det i 52 § 1 mom. i grundlagen. Riksdagens arbetsordning fick en avsevärt större konstitutionell betydelse genom 2000 års grundlagsreform, eftersom en stor del av den då som grundlag gällande riksdagsordningens detaljreglering av riksdagsarbetet överfördes till arbetsordningen (RP 1/1998 rd, s. 38). Avsikten var att skapa mer flexibla möjligheter att utveckla riksdagens interna arbetsprocedurer i takt med tidens krav (RP 1/1998 rd, s. 37). På grund av att riksdagens arbetsordning fått större betydelse behandlas förslag om stiftande och ändring av arbetsordningen nu med stöd av 52 § 1 mom. i grundlagen i den ordning som gäller lagförslag (RP 1/1998 rd, s. 101).

Grundlagen innehåller i dagsläget inga bestämmelser om möjligheten att utföra riksdagsarbete med hjälp av it-utrustning och it-förbindelser. Samtidigt torde det inte kunna anses att grundlagen hindrar att den tekniska utvecklingen över huvud taget beaktas när förfarandena för riksmötet och riksdagsarbetet regleras genom riksdagens arbetsordning, även om den statsförfattningpolitiska principen att grundlagen är fullständig (RP 1/1998 rd, s. 6) talar för att viktiga nya grundläggande lösningar som gäller riksdagens arbetsformer åtminstone på generell nivå ska framgå av grundlagens bestämmelser. Man bör också fästa avseende vid den ställning som riksdagens arbetsordning har som ersättare för en av de tidigare grundlagarna, riksdagsordningen, när det gäller den detaljerade regleringen av riksdagsarbetet. Talmanskonferensen menar att bestämmelser om möjligheten att utföra riksdagsarbete med hjälp av it-anordningar och it-förbindelser kan utfärdas genom riksdagens arbetsordning, förutsatt att regleringen uppfyller de krav som i övrigt följer av grundlagen för det berörda arbetet eller den berörda verksamheten.

Talmanskonferensen föreslår att riksdagens arbetsordning ändras temporärt, för en bestämd tid som löper ut vid utgången av 2020, eftersom mer permanenta ändringar i sådana bestämmelser om riksdagens arbetsformer lämpligen bör ske på så sätt att också de relevanta grundlagsbestämmelserna ses över. Enligt förslaget får riksdagen på förslag av talmanskonferensen och efter att ha inhämtat grundlagsutskottets utlåtande, åt gången besluta om en period på högst tre månader under vilken de föreslagna bestämmelserna om utskottssammanträden på distans och omröstning på distans i plenum ska tillämpas på riksdagsarbetet. En förutsättning är att det är nödvändigt att införa möjlighet till distansarbete för att man ska kunna garantera att riksdagen kan fungera vid en synnerligen allvarlig pandemi. Bestämmelserna i kapitlet ska således kunna börja tillämpas endast om det inte finns andra sätt att garantera att riksdagen kan fortsätta att fungera.

Principen är att utskotten med stöd av den föreslagna regleringen under den nämnda tiden ska kunna sammanträda både på sedvanligt sätt i utskottens mötesrum och även på distans och att omröstning i plenum kan verkställas dels på de sätt som nu anges i 61 § i riksdagens arbetsordning, dels också som omröstning på distans. Beslut om utskottssammanträde på distans ska fattas av utskottets ordförande för ett sammanträde åt gången och beslut om att ordna omröstning i plenum på distans fattas av talmannen. Avsikten är att möjligheten till distansarbete under den föreslagna tidsperioden också i varje enskild situation ska användas i sista hand när det är nödvändigt för att garantera att riksdagen kan fungera.

Riksdagens utskottssammanträden är enligt huvudregeln i 50 § 2 mom. i grundlagen inte offentliga, och eftersom sammanträdena är konfidentiella blir handlingarna i ett ärende enligt huvudregeln i 43 a § i riksdagens arbetsordning offentliga först när ärendet har slutbehandlats i utskottet.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Den föreslagna regleringen om utskottssammanträden på distans innehåller krav på informations-säkerheten i fråga om anordningar och förbindelser och om andra åtgärder som behövs för att se till att utskottets arbete är konfidentiellt när det sammanträder på distans.

Bestämmelserna om distansomröstning i plenum ger varje riksdagsledamot möjlighet att rösta med ett disponibelt och informationssäkert system som talmanskonferensen godkänt. Om omröstningen på distans enligt talmannens mening inte har gett ett tillförlitligt svar kan talmannen bestämma att ny omröstning ska verkställas. Han eller hon kan också i enlighet med 61 § i riksdagens arbetsordning besluta om att något annat omröstningssätt ska användas.

Med stöd av det som anförs ovan föreslår talmanskonferensen

att följande temporära ändring görs i riksdagens arbetsordning:

Riksdagens beslut

om temporär ändring av riksdagens arbetsordning

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 52 § 1 mom. i grundlagen,

ändras i riksdagens arbetsordning (40/2000) 44 §, sådan den lyder i riksdagens beslut 10/2006, och 61 § 1 mom., och

fogas till 1 § ett nytt 3 mom. och till arbetsordningen ett nytt 8 a kap. som följer:

1 §

Sammanträde till riksmöte

Bestämmelser om distansarbete finns i 8 a kap.

44 §

Stora utskottet

Om inte något annat följer av stora utskottets arbetsordning, tillämpas vid behandlingen av ärendena i stora utskottet 34, 35, 37, 39—43 och 43 a § samt bestämmelserna om utskottssammanträde på distans i 8 a kap.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

61 §

Omröstningssätt

Omröstning verkställs med omröstningsapparat, genom uppresning, genom öppen omröstning med sedlar eller genom omröstning på distans enligt 8 a kap. Talmannen meddelar på vilket sätt omröstningen verkställs. Debatt om omröstningssättet tillåts inte.

8 a kap.

Distansarbete under exceptionella förhållanden

80 a §

Beslut om tillämpning av bestämmelserna i kapitlet

Om det är nödvändigt för att garantera att riksdagen kan fungera under en pandemi med synnerligen allvarliga verkningar, får riksdagens på förslag av talmanskonferensen och efter att ha inhämtat grundlagsutskottets ställningstagande, åt gången besluta om en period på högst tre månader under vilken detta kapitel ska tillämpas på riksdagsarbetet.

80 b §

Utskottssammanträde på distans

Ett utskott får sammanträda och det är tillåtet att delta i eller vara närvarande vid ett utskottssammanträde med hjälp av it-utrustning och förbindelser som talmanskonferensen godkänt (*utskottssammanträde på distans*). Beslut om utskottssammanträde på distans fattas av utskottets ordförande.

En förutsättning för utskottssammanträde på distans är att de som har rätt att delta och att vara närvarande har informationssäker förbindelse (*distanskontakt*) med varandra.

Arrangemangen för ett utskottssammanträde på distans ska vara sådana att diskussionerna under sammanträdet kan ske konfidentiellt och att utomstående inte får veta något om de behandlade ärendena eller handlingarna innan de blir offentliga. Den som deltar i ett sammanträde med distanskontakt ska se till att inga utomstående befinner sig i samma utrymme medan sammanträdet pågår.

När utskottet sammanträder på distans får varken sekretessbelagda handlingar eller ärenden som omfattas av sekretess behandlas.

Bestämmelser om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande finns i 43 c §.

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

80 c §

Omröstning på distans i plenum

Omröstning i plenum kan verkställas med ett informationssäkert it-system som alla ledamöter har tillgång till och som talmanskonferensen har godkänt (*omröstning på distans*). Val får inte verkställas genom sådan omröstning.

Talmannen meddelar i god tid före omröstningen när omröstning på distans ska verkställas. Ledamöterna ska anmäla sig för omröstning på distans på förhand inom den tid som talmannen satt ut. Ledamöterna avger sin röst i distansröstningssystemet efter tillförlitlig autentisering.

Talmannen beslutar när omröstningen börjar och när den avslutas.

Om omröstningen på distans enligt talmannens mening inte har gett ett tillförlitligt svar eller om rösterna fallit lika kan talmannen bestämma att ny omröstning ska verkställas.

Talmanskonferensen utfärdar närmare anvisningar om hur omröstning på distans ska verkställas.

Detta beslut av riksdagen träder i kraft den _____ och gäller till och med den 30 juni 2020. .

Helsingfors 22.6.2020

Riksdagens talman Anu Vehviläinen
Riksdagens generalsekreterare Maija-Leena Paavola

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Bilaga

Parallelltext

Riksdagens beslut

om temporär ändring av riksdagens arbetsordning

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 52 § 1 mom. i grundlagen,

ändras i riksdagens arbetsordning (40/2000) 44 §, sådan den lyder i riksdagens beslut 10/2006, och 61 § 1 mom., och

fogas till 1 § ett nytt 3 mom, och till arbetsordningen ett nytt 8 a kap. som följer:

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Parallelltext

Gällande lydelse	Föreslagen lydelse
	1 § Sammanträde till riksmöte ----- <i>Bestämmelser om distansarbete finns i 8 a kap.</i>
44 § Stora utskottet Om inte något annat följer av stora utskottets arbetsordning, tillämpas vid behandlingen av ärendena i stora utskottet 34, 35, 37, 39–43 och 43 a §.	44 § Stora utskottet Om inte något annat följer av stora utskottets arbetsordning, tillämpas vid behandlingen av ärendena i stora utskottet 34, 35, 37, 39–43 och 43 a § <i>samt bestämmelserna om utskottssammanträde på distans i 8 a kap.</i>
61 § Omröstningssätt Omröstning verkställs med omröstningsapparat, genom uppresning eller genom öppen omröstning med sedlar. Talmannen meddelar på vilket sätt omröstningen verkställs. Debatt om omröstningssättet tillåts inte. -----	61 § Omröstningssätt Omröstning verkställs med omröstningsapparat, genom uppresning eller genom öppen omröstning med sedlar <i>eller genom omröstning på distans enligt 8 a kap.</i> . Talmannen meddelar på vilket sätt omröstningen verkställs. Debatt om omröstningssättet tillåts inte.. -----

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Gällande lydelse	Föreslagen lydelse
	<p><i>8 a kap. Distansarbete under exceptionella förhållanden</i></p> <p><i>80 a § Beslut om tillämpning av bestämmelserna i kapitlet</i></p> <p><i>Om det är nödvändigt för att garantera att riksdagen kan fungera under en pandemi med synnerligen allvarliga verkningar, får riksdagens på förslag av talmanskonferensen och efter att ha inhämtat grundlagsutskottets ställningstagande, åt gången besluta om en period på högst tre månader under vilken detta kapitel ska tillämpas på riksdagsarbetet.</i></p>
	<p><i>80 b § Utskottssammanträde på distans</i></p> <p><i>Ett utskott får sammanträda och det är tillåtet att delta i eller vara närvarande vid ett utskottssammanträde med hjälp av it-utrustning och förbindelser som talmanskonferensen godkännt (utskottssammanträde på distans). Beslut om utskottssammanträde på distans fattas av utskottets ordförande.</i></p> <p><i>En förutsättning för utskottssammanträde på distans är att de som har rätt att delta och att vara närvarande har informationssäker förbindelse (distanskontakt) med varandra.</i></p> <p><i>Arrangemangen för ett utskottssammanträde på distans ska vara sådana att diskussionerna under sammanträdet kan ske konfidentiellt och att utomstående inte får veta något om de behandlade ärendena eller handlingarna innan de blir offentliga. Den som deltar i sammanträde med distanskontakt ska se till att inga utomstående befinner sig i samma utrymme medan sammanträde pågår.</i></p> <p><i>När utskottet sammanträder på distans får varken sekretessbelagda handlingar eller ärenden som omfattas av sekretess behandlas.</i></p> <p><i>Betsämmelser om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande finns i 43 c §.</i></p>

Talmanskonferensens förslag TKF 3/2020 rd

Gällande lydelse	Föreslagen lydelse
	<p>80 c § <i>Omröstning på distans i plenum</i></p> <p><i>Omröstning på distans i plenum kan verkställas med ett informationssäkert it-system som alla ledamöter har tillgång till och som talmanskonferensen har godkänt (omröstning på distans). Val får inte verkställas genom sådan omröstning. Talmannen meddelar i god tid före omröstningen när omröstning på distans ska verkställas. Ledamöterna ska anmäla sig för omröstning på distans på förhand inom den tid som talmannen satt ut. Ledamöterna avger sin röst i distansomröstningssystemet efter tillförlitlig autentisering. Talmannen beslutar när omröstningen börjar och när den avslutas.</i></p> <p><i>Om omröstningen på distans enligt talmannens mening inte har gett ett tillförlitligt svar eller om rösterna fallit lika kan talmannen bestämma att ny omröstning ska verkställas.</i></p> <p><i>Talmanskonferensen utfärdar närmare anvisningar om hur omröstning på distans ska verkställas.</i></p>